

AZ IDEGASSZONY.

VI.

Gábor Mór rajza

□ Terkának és Oszkárnak az eljegyzési híre hamarosan elterjedt a fővárosban. Ebben a nagy faluban, ahol minden társaságbeli ember ismeri a másikat, nem lehet titkot tartani. Csak Oszkár bírt azzal a képességgel, hogy Terka elől hosszú hóna-

azt a vibrálást, amely az idegeit folytonos mozgásban tartotta. Láttá azt az érzéketlenséget, amely eleinte olyan hideggé, fásulttá tette, de nem törődött a közönnyel, mert szerette Terkát és tudta, hogy ez olyan véglet, amely állandó nem lehet és meg fog olvadni abban a gyöngéd szeretetben, amely szüntelenül körülveszi. Láttá, hogy a leány csupa ideg, csupa hangulat és tudta, hogy nem ismeri az életnek azokat a komoly markolásait, amelyek kétségbeesett küzdelmeket préselnek ki a lélekből.

□ Ez okozta azt, hogy nem beszélt vele egészen őszintén. Nem mondta meg, hogy ő nemcsak végzett jogász, aki rá van utalva a napi hat korona keresetre, hanem azonfelül egy olyan Ágfalvy familiának a tagja, akire háromezer hold fekete bánáti föld várakozik és aki urasan élhetne abból az apanázból, amelyet hazúlról kapna, ha nem lenne dacos és nem akarná mindenáron megmutatni, hogy ő még itt a budapesti nagyvásáron is megél a saját emberségéből.

□ Az öreg Ágfalvy nem volt büszke, nagyra-vágyó. Megvoltak benne azok a jó tulajdonságok, amelyek a magyar nemesurakból hiányoztak. Takarékos, rendszerető és szorgalmas ember volt világeletében, aki ragaszkodott a földhöz és egybekapcsolta a földművelést a kereskedelemmel. Józan, számító, erélyes gazda volt, aki nagyon értette a módját a vagyon megtartásának és gyarapításának anélkül, hogy zsugori, vagy önző lett volna. A munkásai úgy szerették, akár az apjukat, a vendégei a kedves házigazdát látták

pokon át leplezve tartotta az igazságot és nem tárt fel mindent, ami életkörülményeivel kapcsolatos volt.

□ Nem hazudott, de nem is mondott el mindent. Főleg olyan körülményeket hallgatott el, melyek Terka érzelmeit esetleg előnyösen befolyásolhatták volna. Hűségesen beszámolt arról, hogy versírással keresi a kenyerét. Megmutatta azokat a rossz verseket, amelyeknek az írásáért megfizették és amelyekről ő maga tudta a legjobban, hogy igazán csak arra való, hogy a lapok hirdetési rovatában lássanak napvilágot és avval csalogassanak vevőt, hogy rimekben csattogtatják a cipősarok dicsőségét. Bámúlta Terka rajongását, élvezettel szemlélte annak lelkesedését és mosolyogva nézte, amikor az minden erejével arra vágyott, amit a mai irodalomban vadmodernnek jelezhetünk. Sokkal józanabb volt, semhogy ne látta volna ennek a valóban művelt asszonynak a vergődését és

benne, aki kedélyes, baráti módon fogadta őket anélkül, hogy módot nyújtott volna a tivornyára.

□ Oszkár is sok tekintetben hasonlított az apjához, akinek egyetlen gyermeke volt. Az édesanyjára már alig emlékezett. Néha esténként, amikor magányosan üldögélt langyhomályos szobájában és olyan zsbongós érzések futottak át agyán amelyeket nem is lehet gondolatoknak, hanem csak fölvonuló képsorozatoknak tekinteni, amelyek feltűnnek anélkül, hogy kívánnánk őket és eltűnnek, mielőtt gondolhatnánk rájuk, ilyenkor elvonult előtte egy csendes fehér asszonynak a képe, aki vékony, finom újjait végigsimítja homlokán és akinek meleg fekete szeméből biztató mosoly sugárzik. Olyan biztatónak, bátorítóknak látja az asszonyarcot, hogy behúnyja szemeit, tenyerébe rejti arcát és szeretné gondolatainak fátyolával leborítani, ittmarasztani a fehér asszonyt, aki csak pillanatokra látogatja meg, de akit nem tud itt tartani, hogy beszélgesse vele. Csak ennyi maradt meg benne az édesanyja emlékéből és ezt is inkább az a kép marasztotta benne, ami odahaza az ágfalvi kastély szellős termének a faláról néz bájosan minden szemlélőre egyaránt.

□ Oszkár szerette az édesapját és nem csodálkozott, ha az is becéző szeretettel és óvatos gondossággal akarta jövőjét megalapozni. Az öreg úr nagyon szerette volna, ha a fia olyan házasságot köt, amely az ő felfogása szerint reánézve is előnyös és éppen ezért nagy, szenvedélyes szemrehányással fogadta Oszkárt, amikor az komoly határozottsággal kijelentette, hogy Terkát szereti és vagy az lesz a felesége, vagy senki.

□ Hónapokon át erős küzdelem folyt apa és fiú között és ennek a küzdelemnek az eredménye volt az, hogy Oszkár versirással tengette életét ahelyett a kényelem helyett, amelyet az apai vagyonból kijáró összeg nyújtott volna. Meg akarta mutatni az apjának, hogy nem támaszkodik a vagyonra, hanem önerejéből szerzi meg a mindennapi szükségleteit és minden nagyobb megerőltetés nélkül lemond arról a kényelemtől és azokról az előnyökről, amelyet a vagyon biztosít.

□ És ezt a körülményt elhallgatta akkor is, amikor Terka iránti szerelmét legelőször bevallotta. Nem akart a leány előtt gazdagnak látszani, aki minden kényelmet biztosíthat számára, hanem azt kívánta, hogy a leány önmagáért szeresse. Nem gondolt arra, hogy esetleg Terkára rossz hatással lesz, ha az őszinteség hiányát látja benne.

□ Multak a napok, multak hetek, hónapok és lassankint elértek az utolsó napok is, amelyek az ifjú jegyespárt az esküvőtől elválasztották.

□ Az öreg Ágfalvy is megbékült lassankint sorsával. Először nem akart engedni, de mikor a fiú olyan őszinte becsületességgel beszélt el szerelmét, hogy az öreg úr szemeiből kifordult az első könnycsepp: akkor a jég meg volt törve. Az engedmények keretei mindinkább tágultak. Eleinte nem akarta látni fiának a menyasszonyát. Így mondta ezt az öreg. De azért alig múlt el néhány nap, amikor az öreg egyik budapesti barátjának látogatását használta ürügyül arra, hogy a menyasszonyt megnézze. Nem a lakásán: azt nem. Csak úgy az utcán véletlenül, ha kimozdul a házból. Oszkár mindezt tudta, de úgy tett, mintha sejtelve se lenne atyja szándékáról. Rávette Terkát, hogy sétáljon vele végig karonfogva a Stefánia úton. Tudta, hogy erről az öreget értesítik, látta is annak mohó tekintetét, amint egy zárt kocsi ablakai mögül figyelemmel kísérte őket, de óvakodott észrevenni az apját. Az pedig egészen megbűvölten beszélt barátjának a fia menyasszonyáról. Dicsérte bájos mosolyát, nyílt tekintetét és azt az asszonyosan ringó járást, ami izgatóvá, ellenállhatatlanná teszi a nőt.

□ Egész nap töprengett, gondolkozott, hűmmögött és amikor este a Hungária-szálloda éttermében összekerült a fiával, olyan száraz hangon mondta a fiának, hogy majdnem megfulladt ez előtörő érzelmektől, »hát ebadta kölyke, holnap már mégis csak meg kell néznem azt a lányt, akit három nap múlva a házunkba hozol.«

□ Oszkár mosolygott. Tudta, hogy mit jelent ez. Terka tetszik az öregnek is. Mielőtt azonban választott volna, föltárta az öreg előtt azt a titkot,

amelyet nem akart az esküvő előtt elárulni Terkának. Elmondta, hogy ő mint egy elszegényedett nemesi családnak, jobban mondva szegény apának az egyetlen gyermeke szerepel, aki arra van utalva, hogy munkájával keresse kenyerét. A lány ma is ezt hiszi róla és nem szeretné, ha megtudná vagyoni viszonyait. Azt meglepetésül tartogatja Terka számára.

□ Amikor bekanyarodnak az ágfalvi fason, amikor a gyönyörű parkon át meglátják a tó csillogó tükrét, amelyben a kastély karcsu tornyai kacéran nézegetik kecses formáikat, amikor felhaladnak a széles lépcsőkön és belépnek a tágas csarnokba, amelyből balra haladva egész sora vár rájuk a kedvesen berendezett szobáknak; akkor Terka bámulni fog, nem fog hinni a szemeinek és meg fogja érteni, hogy mennyire imádja őt Oszkár, aki minden kényelméről lemondott, csak azért, hogy az ő közelébe lehessen. Mindezeket olyan szépen elgondolta Oszkár, hogy az apja olvasott a lelkében és megértő melegséggel nyújtotta a kezét fiának.

□ Másnap délelőtt az öreg úr izgatottan várta Oszkárt. Veszekedettül lassan peregtek a percek. Hiába szedte elő százszor is az óráját, nem akart az gyorsabban haladni. Már nehányszor a füléhez is tapasztotta a finom kis alkotmányt, hogy meggyőződjön annak életéről, míg végre nagy kényelmesen, nyugodtan lépkedve érkezett Oszkár az öreg lakására. De nem sokáig időztek. Az apa

olyan türelmetlen volt, mintha ő lett volna a vőlegény. Közelről akarta látni a leányt. Hallani akarta hangját és ki akarta olvasni a szeméből, hogy boldoggá fogja-e tenni az ő egyetlen fiát. □ És az öreg Ágfalvy a látogatás után egészen megváltozott. Felöklelte, kettéhasította volna azt, aki azt meri állítani, hogy ő egy pillanatig is ellenezte ezt a házasságot. Boldogan rendelkezett. Ha elhallgatta is gazdagságát, ha nem is kívánta, hogy az esküvőt Budapesten nagy pompával ünnepeljék, más irányban akart örömeinek kézzelfogható kifejezést adni. Sorrajárta a legelőkelőbb üzleteket, vásárolt ékszert, ruhát, selymet, csemegét és olyan jókedvűen költötte el ötven hízott ökörnek az árát, mintha minden takarékoságát egyszerre elfelejtette volna. Amikor pedig már összevásárolt egy társzekérre valót, hazautazott Ágfalvára, földiszította a kastélyt, összegyűjtötte a béreseket, asszonyokat, gyerekeket, hogy ünneplőruhában álljanak sorfalat a hazatérő ifju pár előtt és virággal hintsék az utját annak az asszonynak, akit ezelőtt egy hónappal még látni sem akart. □ És amikor két nap múlva megérkezett Oszkár az asszonyával, mindenütt pompa, káprázat fogadta őket.

□ De aki megfigyelte az asszony arcát, az észrevehette, hogy annak rózsái elhalványulnak és keresztülfut rajta egy különös, hideg, bánatos mosoly, amely keserű csalódást takar.

ÁMON VILMOS.

Szalay Pál rajza